

RAKENNUSTIETO >

Rakennusalan täyden palvelun tietotalo

Rakennustieto Oy edistää hyvää rakennustapaa ja tuottaa rakentamisesta luotettavaa tietoa. Puolueettoman ja asiakaslähtöisen Rakennustieto Oy:n tuotteet kattavat rakentamisen koko elinkaaren suunnittelusta ylläpitoon. Yhtiön omistaa Rakennustietosäätiö RTS.

Tutustu palveluihimme

> rakennustieto.fi/rk/palvelut

Rakentajain kalenterin artikkelit

Tämä artikkeli on julkaistu alun perin Rakentajain kalenterissa, jota ovat julkaisseet Rakennustietosäätiö RTS sr ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry.

Julkaisu oli rakennusalan ammattilaisten ja opiskelijoiden käsikirja, joka yhdisteli teoriaa ja käytäntöä sekä kannusti hyvään rakentamiseen. Artikkelin vasemmassa reunassa olevasta vesileimasta näkee ko. Rakentajain kalenterin vuosikerran.

> [Artikkeliarkisto, kokoelma vuosien 1997–2018 Rakentajain kalenterissa julkaistuista artikkeleista](#)

LVI-näkökulmaa rakennustuotteiden CE-merkintään

Ilkka Salo, diplomi-insinööri

Toimitusjohtaja, LVI-talotekniikkateollisuus ry

ilkka.salo@teknologiateollisuus.fi

EU:n rakennustuoteasetus tuli kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013. CE-merkintä on nyt pakollinen niille markkinoille tuleville rakennustuotteille, joille on harmonisoitu tuotestandardi (hEN) ja joiden CE-merkinnän siirtymäaika on päättynyt. CE-merkintä tulee pakolliseksi myös rakennustuotteelle, jonka valmistajalle on myönnetty vapaaehtoinen eurooppalainen tekninen arviointi (ETA). Kaikkia rakennustuotteita CE-merkintä ei kuitenkaan vielä koske.

CE-merkinnällä valmistaja vakuuttaa, että rakennustuotteen ominaisuuksien arvot on ilmoitettu ja todettu eurooppalaisen harmonisoidun tuotestandardin (hEN) tai eurooppalaisen teknisen arvioinnin (ETA) mukaisesti. Tuotteesta tulee olla tehty suoritustasoilmoitus. Kun tuotteen ominaisuudet ilmoitetaan aina samalla tavalla, parannetaan tuotteiden vertailukelpoisuutta ja edistetään niiden vapaata liikkuvuutta EU:n alueella. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti CE-merkintää vaativien rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomaisena Suomessa.

CE-merkinnän soveltamisalaan kuulumattomat tuotteet

Jos rakennustuotteella ei vielä ole harmonisoitua tuotestandardia, eikä sille ole hankittu eurooppalaista teknistä arviointia, ei tuotteessa voida käyttää CE-merkintää. Suurella osalla LVI-talotekniikan tuotteilla on tällainen tilanne. Onkin tärkeää ymmärtää, että olemme tilanteessa, jossa tietyt laadukkaat, täysin ko. käyttöön sopivat ja kansalliset viranomaismääräyksemme täyttävät rakennustuotteet voivat laillisesti olla markkinoilla ilman CE-merkintää.

Näiden tuotteiden kelpoisuuden osoittamiseksi on kolme vapaaehtoista, kansallista tuotehyväksyntämenettelyä:

- tyyppihyväksyntä
- varmennustodistus
- valmistuksen laadunvalvonta.

Tyyppihyväksyntä on alalle entuudestaan tuttu; kahden jälkimmäisen käytännöt tarkentuvat vielä. Karkeasti voidaankin sanoa, että alkuvaiheessa harmonisoitujen tuotestandardien ulkopuolella olevien tuotteiden suunnittelu, myynti ja käyttö jatkuvat pääpiirteittäin samalla tavoin kuin ennen asetuksen voimaantuloa. Alan kannattaa kuitenkin aktiivises-

ti seurata standardisointia ja ennakoida tulossa olevien harmonisoitujen tuotestandardien vaatimuksia ja valmistusajankohtia.

Käytännön toimia

Näin esitettyä tilanne voi vaikuttaa selkeältä ja helpolta. Rakennustuotteiden CE-merkintä ja sen kattavuus sekä siihen liittyvät velvoitteet ja vastuut ovat kuitenkin herättäneet runsaasti kysymyksiä ja epätietoisuutta jo ennen asetuksen voimaantuloa. Tätä kirjoittaessani asetus on ollut voimassa vasta kuukauden, joten on liian aikaista sanoa kuinka jouhevasti asiat koko toimitusketjussa käytännössä lähtevät sujumaan. Voi olla, että huolestuminen on ollut liiallista. CE-merkintä ei sinänsä ole uusi asia, ja onhan viranomaisten ja toimialajärjestöjen viestintä ollut auttamassa oikean tiedon saamista. Käytössä on mm. harmonisoitujen tuotestandardien hakupalvelu (www.henhelpdesk.fi), toimialajärjestöjen laatimat omien tuoteryhmien työkalut (mm. www.lvi-ttt.fi), ympäristöministeriön ylläpitämä sivusto, jossa on mm. FAQ-palvelu (www.ym.fi) sekä TUKESin sivuilta (www.tukes.fi) löytyvät yksityiskohdalliset ohjeistukset.

Jos jo tässä vaiheessa jotain uskaltaa arvailla, niin uskon käytännön jalkautuksen sujuvan kohtuullisen hyvin. Kuitenkin mm. seuraavaksi käsiteltävien osa-alueiden arvelen sisältävän sudenkuoppia tai ainakin vaativan erityistä huomiota ja harjoittelua.

Viestintä

Liian usein todetaan yksioikoisesti, että kaikkien rakennustuotteiden tulee olla CE-merkittyjä. Kaikkien osapuolten liittyvästä prosessista ja urakoinnista suunnitteluun, rakennuttamiseen ja valvontaan asti olisi tiedostettava edellä kuvattu tilanne eri tuotteiden kelpoisuuden osoittamisesta.

Harmonisoiduista tuotestandardeista ja CE-merkintään liittyvästä prosessista on jatkossakin saatava ajantasaisista tiedoista. Kansallisiin hyväksymisiin on laadittava enemmän selkeää ohjeistusta, etenkin varmennustodistuksen ja laadunvalvonnan varmentamisen osalta.

Tarvitaan tuoteryhmäkohtaisia listauksia suunnittelun ja valvonnan tueksi.

Vastuukysymykset

Maankäyttö- ja rakennuslaki asettaa rakennushankkeeseen ryhtyvälle varsin laajan vastuun. Käytännössä vastuu lisääntyy nyt myös suunnittelussa ja rakennusvalvonnassa. Vaarana on, että lisääntynyt vastuu johtaa jäykistäviin käytäntöihin ja liiallisiin vaatimuksiin rakennusprosessin eri vaiheissa.

Missä kulkee ”syytä epäillä” -raja rakennusvalvonnassa?

Mitkä ovat kunkin osapuolen vastuut ja velvollisuudet?

Laatukysymykset

Rakennustuoteasetuksen myötä tuotteiden ja rakentamisen laatutason pitäisi periaatteessa nousta. On kuitenkin korostettava sitä, että CE-merkintä ei yksistään takaa tietyn tuotteen sopivuutta tai paremmuutta kuhunkin kohteeseen, vaan kansalliset rakentamismääräykset ratkaisevat edelleen tuotteen kelpoisuuden. Suunnittelijan tehtävä on määrittää, millaisia ominaisuuksia ja vaatimustasoja tuotteelta vaaditaan, kun huomioidaan kulloinkin käyttötarkoitus. Harmonisoitujen tuote-standardien ulkopuolisten tuotteiden kansalliset hyväksynnät vaativat erityistä huomiota. Jos esimerkiksi omat vaatimustasomme ovat selvästi alemmat, kuin merkittävässä osassa EU:ta, on vaarana muualle kelpaamattomien tuotteiden ohjautuminen Suomen rakennusmarkkinoille. Juomaveden kanssa kosketuksiin joutuvien tuotteiden osalta on syytä olla erityisen tarkkana.

Kustannusten nousu ja hakuprosessin pullonkaulat

CE-merkinnän edellyttämät testaukset ja dokumentointi vievät ilmoitetuilta laitoksilta aikaa ja vaativat myös resursseja valmistajalta. Prosessi saattaa kestää jopa 1–2 vuotta. Tämä näkyy kustannuksina ja uuden tuotteen lanseerauksen pitkittymisenä.

Rakennusvalvonnan käytännön linjaukset vaikuttavat etenkin niihin tuotteisiin, joita ei CE-merkintä. Kokonaisen tuoteperheen tyyppihyväksyntä on hidas ja kallis prosessi. Entä mikä on vapaaehtoisten sertifikaattien status jatkossa?

Kuinka tulkitaan kansallisten hyväksyntämenetelyjen vapaaehtoisuutta, jos kelpoisuus on muuten osoitettu, eikä olennaisten teknisten vaatimusten täyttymistä ole syytä epäillä?

Yhtenäiset käytännöt

Etenkin rakennusvalvonnalla tulee olla yhtenäiset käytännöt kaikkialla Suomessa. Ainakin pääkaupunkiseudun rakennusvalvonta on aktivoitunut asiassa ja tehnyt mm. mallilomakkeita tarkastajille. Myös muilla toimijoilla on nyt hyvä mahdollisuus vaikuttaa parhaiden käytäntöjen käyttöönottoon ja leviämiseen. Kokemuksista kaivataan myös palautetta, ja toimintamalleja on voitava muuttaa, keventää tai tiukentaa tarpeen mukaan.